

РОЛЬ БІЗНЕС-АНАЛІЗУ В ОБГРУНТУВАННІ НАПРЯМКУ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Для розуміння сутності бізнес-аналізу важливо визначити саме поняття бізнесу як суспільно-економічного явища і об'єкту аналізу. Існують три основні теоретичні концепції, що служать основою тлумачення суті бізнесу: позитивна, критична і прагматична [1].

На відміну від позитивної концепції, абсолютизує позитивні риси бізнесу і яка ігнорує його негативні наслідки, а також критичної концепції, яка ігнорує переваги бізнесу і абсолютизує породжувані їм суперечності, прагматична концепція ґрунтується на тому, що бізнес розглядається як явище, неминуче виникає в ході природного розвитку суспільства. Бізнес необхідний як самим підприємцям, які прагнуть до особистого збагачення, так і іншим членам суспільства, які завдяки бізнесу отримують можливість задовольняти свої потреби в товарах і послугах.

Прагматичний підхід не заперечує протиріччя і відмінності інтересів бізнесу, суспільства і окремих його членів, але орієнтований на те, що сучасна цивілізація повинна забезпечити умови для розумної балансування можливостей задоволення цих інтересів. При цьому самі протиріччя, породжувані конкуренцією бізнесменів, розглядаються як позитивне явище, яке стимулює розвиток економіки. Саме прагматична концепція бізнесу за своєю сутністю може трактуватися як теоретична основа бізнес-аналізу, орієнтованого на оцінку того, як в умовах ринкових відносин діяльність господарюючих суб'єктів задовольняє вимоги різних зацікавлених сторін і на пошук шляхів кращого виконання цих вимог.

Глобалізація економіки і пов'язане з цим різке загострення конкуренції з технологічно розвиненими зарубіжними компаніями, які отримують вільний доступ на вітчизняні ринки, ще більш різко загострює потребу в бізнес-аналізі.

За визначенням Міжнародного інституту бізнес-аналізу (International Institute of Business Analysis - ПІВА) бізнес-аналіз являє собою сукупність завдань, методів, кваліфікацій і можливостей, необхідних для чіткого визначення проблем, що стоять перед бізнесом, і опису їх вирішення [2].

Бізнес-аналітик повинен виконувати роль посередника між усіма зацікавленими сторонами, аналізуючи ситуацію, виявляючи і формулюючи вимоги до змін бізнес-процесів, корпоративної політики і систем інформаційного забезпечення діяльності фірми. Бізнес-аналітик повинен розуміти проблеми і можливості, що виникають перед бізнесом в контексті певних вимог, і рекомендувати рішення, які дозволяють організації досягти поставлених цілей.

Зацікавлені сторони активно впливають на успішність бізнесу, котрою багато в чому залежить від того, що бізнесмени враховують не тільки власні інтеси, а й інтереси інших акціонерів, і покупців, співробітників, постачальників і місцевих спільнот. Сукупність стейкхолдерів формірует з компанією взаємозалежних систему, яка здатна підтримувати бізнес в трудних ситуаціях, а в деяких випадках, навпроти, може позбавити компанію можливості діяти і навіть просто знищити її.

Аналіз вимог - це складна робота, як правило, вимагає змістовного аналізу самого бізнесу, виявлення всього круга його стейкхолдерів і їх класифікації за ступеня необхідності врахування їх вимог. Для цього необхідні ідентифікація заінтересованих осіб і організація збору їх вимог.

Бізнес-аналітик - це спеціалістів, який покликаний допомагати компанії розвиватися, формуючи нові або удосконалюючи існуючі напрямки ділової активності, основні і допоміжні бізнес процеси відповідно до її стратегічними цілями і запитам стейкхолдерів. Бізнес-аналітик повинен на основі комплексного аналізу господарської діяльності підприємства та оцінки його зовнішнього ринкового оточення виявляти проблемні області бізнесу і невідповідності його параметрів запитам ринку і стейкхолдерів, брати участь в розробці цілей, концепцій, стратегій і конкретних проектів розвитку.

При цьому не менш важливо відстежувати і аналізувати зміни і самих вимог зацікавлених сторін, обґрунтовуючи на цій основі концепцію досягнення ідеального стану організації і необхідні для цього напрямки її подальшого розвитку. Для оцінки ступеня фактичної реалізації такої концепції та досягнення поставлених цілей слід обґрунтувати відповідні критерії, розробити систему оціночних показників і визначити їх цільові значення.

Бізнес-аналіз дозволяє здійснити перехід від лінійного процесу вироблення інноваційних рішень (впровадження нововведень в директивному порядку по лінійної траєкторії від нового знання до нового продукту) до системного процесу самостійного вибору напрямків інноваційного розвитку на основі аналізу кон'юнктури ринку і стану зовнішнього середовища, наявного інноваційного потенціалу та вимог ключових зацікавлених сторін.

Бізнес-аналітик покликаний на основі аналізу бізнес-процесів підприємства, здійснювати їх моделювання, коригування, вдосконалення та перебудову. Однак головною метою бізнес-аналізу є не вдосконалення окремих бізнес-процесів, а формування актуальної бізнес-моделі компанії в цілому.

Важливо доповнити традиційні підходи до аналізу господарської діяльності - новими. Для цього необхідно гнучко перенастроювати випробуваний і потужний апарат економічного аналізу на вивчення не просто господарської діяльності і складових її процесів, а на дослідження бізнесу як підприємницької діяльності та найважливішого атрибута ринкової економіки.

Список використаних джерел:

1. Арустамов Э.А. Основы бизнеса. М.: Дашков иК, 2008.
2. A Guide to the Business Analysis Body of Knowledge ® (BABOK® Guide) Version 2.0 International Institute of Business Analysis. Toronto, Ontario, Canada. 2009.
3. Сооляттэ А.Ю. Бизнес-модели компаний: определение, эволюция, классификация. [Електронний ресурс] [URL:www.finexpert-training.ru](http://www.finexpert-training.ru) (дата звернення: 23.04.2021).